

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

AKMANSOY V. TÜRKİYE

(Başvuru no. 14787/07)

KARAR

STRASBOURG

28 Mayıs 2013

Bu karar kesinleşecek olup sekli bazı değişikliklere tabi tutulabilir.

Akmansoy v. Türkiye davasında,

Başkan

Peer Lorenzen,

Yargıçlar

Andras Sajo,

Nebojsa Vucinic,

ve *Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Françoise Elens-Passos'un katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Daire) gerçekleştirdiği kapalı müzakereler neticesinde 7 Mayıs 2013 tarihinde aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (no. 14787/07) dava, Türk vatandaşı Fazlı Cemil Akmansoy ("Başvuran") Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 30 Mart 2007 tarihinde 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudan ibarettir.
2. Türk Hükümeti ("Hükümet") kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.
3. AİHM, 17 Mayıs 2011 tarihinde, başvuruyu Hükümete tebliğ etmiştir. AİHM, esas hakkında görüş sunmaya gerek duymadığını, ancak Hükümetin, şayet arzu ederse görüş sunabileceğini belirtmiştir. Hükümet görüş sunmamıştır.

OLAY VE OLGULAR

DAVANIN KOŞULLARI

4. Başvuran 1931 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir.

A. Asliye Hukuk Mahkemesi önündeki yargılama

5. 1998 yılında, bir inşaat şirketi Pendik Belediyesi adına adına endüstriyel binalar yapmak amacıyla denizi doldurma işlemine başlamış ve bu durum başvuranın kendisine ait taşınmazına erişimini çok güç hale getirmiştir.

6. Pendik Belediyesi, 1Ekim 1999 tarihinde, başvurana ait olan taşınmazın bahçe duvarlarını ve taşınmazın içinde bulunan müstemilatı yıkmıştır.

7. Başvuran, 18 Aralık 2000 tarihinde, fiili olarak (*de facto*) kamulaştırma nedeniyle idareye karşı Pendik Asliye Hukuk Mahkemesi önünde tazminat davası açmıştır.

8. Pendik Asliye Hukuk Mahkemesi, 6 Kasım 2001 tarihli kararıyla, başvuranın talebini kısmen kabul etmiştir.

9. Yargıtay, 30 Nisan 2002 tarihli kararıyla, bu kararı onaylamıştır (2002/9807 K).

B. İstanbul İdare Mahkemesi önünde yargılama

10. Başvuran, 2001 ile 2002 yılında denizin toprakla doldurulmasından sonra oluşturulan yerlerin kiralanmasına ilişkin sözleşmelerin iptali için İstanbul İdare Mahkemesi ('idare mahkemesi') önünde iki dava açmıştır.

11. İdare Mahkemesi, 31 Mart 2003 tarihli iki kararıyla, başvuranın talebini kabul etmiş ve söz konusu sözleşmeleri iptal etmiştir.

12. Danıştay, 29 Nisan 2005 tarihinde verdiği iki kararıyla bu kararları bozmuştur.

13. Danıştay, 14 Şubat 2006 ile 22 Eylül 2006 tarihlerinde, başvuran tarafından yapılan karar düzeltme talebini reddetmiştir.

14. İdare Mahkemesi, 13 Aralık 2006 tarihli kararıyla, Danıştay kararlarına uymayarak başvuranın talebini yeniden kabul etmiştir.

15. Danıştay, 26 ile 28 Nisan 2011 tarihlerinde verdiği iki kararıyla, bu kararları bozmuştur.

16. Dosyadaki belgelere göre, davalar idare mahkemesi önünde halen derdesttir.

C. Satış iptali davası ve başvuran tarafından yapılan şikâyet

17. Başvuran, bu arada üçüncü bir şahıs tarafından sahte vekâletname ile taşınmazının bir kısmının söz konusu inşaat şirketine satıldığını ileri sürmüştür.

18. 6 Mayıs 2006 tarihinde başvuran, Pendik Asliye Hukuk Mahkemesi önünde satış iptali davası açmıştır.

19. Dosyada belirtilen unsurlara göre, kararın kabul tarihi itibarıyla dava halen Pendik Asliye Hukuk Mahkemesi önünde derdesttir.

20. Öte yandan, başvuran, bu hileli satışa ilişkin sorumlu tuttuğu birçok kişi hakkında Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunmuştur.

21. Kadıköy Cumhuriyet Savcısı, 5 Ekim 2006 tarihinde, bu kişiler hakkında takipsizlik kararı vermiştir.

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

I. KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

A. Mülkiyet hakkı konusunda

22. Başvuran, Sözleşme'nin Ek 1 Nolu Protokolün 1.maddesini ileri sürerek, taşınmazının bir kısmının hileli satışı ile sorumlu kişilerin bulunmaması nedeniyle mülkiyetine riayet hakkının ihlal edildiğinden şikâyet etmektedir.

23. AİHM, somut olayda, Pendik Asliye Hukuk Mahkemesi açılan satış iptaliyle ilgili en açılan davanın somut olayda en uygun başvuru yolu olduğu kanaatindedir. AİHM, karar tarihi itibariyle söz konusu yargılamanın ulusal mahkemeler önünde halen derdest olduğunu tespit etmektedir.

24. Sonuç olarak bu şikâyet, iç hukuk yollarının tüketilmediği nedeniyle Sözleşme'nin 35.maddesinin 1 ile 4.fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

B. Yerel mahkemelerin adil olmaması hakkında

25. Başvuran, ayrıca yerel mahkemeler önünde yürütülen yargılamaların Sözleşme'nin 6.maddesi bağlamında adil olmadığını iddia etmektedir. Başvuran, ayrıca yerel mahkemeler tarafından verilen kararların gerekçesiz olması sebebiyle Sözleşme'nin 13.maddesinin ihlal edildiğinden şikâyet etmektedir. AİHM, bu şikâyetlerin Sözleşme'nin sadece 6.maddesi açısından incelenmesinin uygun olduğu kanaatindedir.

26. AİHM, söz konusu kararların, ulusal mahkemeler önünde halen derdest olduğunu gözlemlemektedir ve bu şikâyet hakkında karar verebilmek için bu davaların sonucunu öğrenmek gerektiği kanaatindedir.

27. Sonuç olarak bu şikâyet, vaktinde önce yapılmış ve Sözleşme'nin 35.maddesinin 1 ile 4.fıkraları uyarınca iç hukuk yollarının tüketilmediği nedeniyle kabul edilemez ilan edilmelidir.

C. Sözleşme'nin 14.maddesi hakkında

28. Başvuran, Sözleşme'nin 14.maddesi ve 6.maddesine birlikte dayanarak, gelirine bağlı olarak ayrımcı bir muamele gördüğünü iddia etmektedir.

29. AİHM, başvuranın iddia ettiği şikâyetini, ulusal mahkemeler önünde açıkça veya esas olarak yaptığına ilişkin dosyada herhangi bir unsurun bulunmadığını tespit etmektedir.

30. Dolayısıyla AİHM, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca başvurunun bu kısmının iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması sebebiyle kabul edilemez olduğunu ilan etmektedir.

D. Sözleşme'nin 1 ve 17. maddeleri bağlamındaki şikâyetler hakkında

31. Genel bir şekilde, başvuran Sözleşme'nin 1. ve 17. maddelerinin Hükümet tarafından ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

32. AİHM elindeki tüm unsurları göz önüne alarak, bu maddelere ilişkin hiçbir ihlalin bulunmadığını tespit etmektedir.

33. Dolayısıyla, başvurunun bu kısmı dayanaktan yoksundur ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

E. Yargılama süresi hakkında

34. AİHM'e göre, idare mahkemeleri önünde yürütülen yargılama süresi bağlamındaki şikâyet, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında ne dayanaktan yoksundur ne de herhangi bir kabul edilemezlik kriteriyle bağdaşmamaktadır. Dolayısıyla, şikâyetin kabul edilebilir olduğuna karar verilmelidir.

II. SÖZLEŞME'NİN 6. MADDESİNİN 1. FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI İLE İLGİLİ OLARAK

35. Başvuran, idare mahkemeleri önünde yürütülen yargılamaların süresinin Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının öngördüğü gibi "makul süre" ilkesini tanımadığını iddia etmektedir. Sözleşme'nin 6 maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki şekliyle ifade edilmektedir:

"Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar (...) karar verecek olan (...) bir mahkeme tarafından (...) makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir".

36. Somut olayda AİHM, iki bağımsız davanın söz konusu olmasına rağmen, ilgili davaların aynı amacı taşıması sebebiyle tek bir yargılamanın bulunduğu değerlendirilmesi gerektiği kanısındadır. AİHM, sürenin 2001 yılı içerisinde belirsiz bir zamanda başladığını ve bu kararın kabul edildiği tarihte henüz sonuçlanmadığını dikkate almaktadır. Yargılamanın 2001 yılı sonunda başladığı varsayıldığında, iki mahkeme için söz konusu yargılama on bir yıl üç ay sürmüştür.

37. AİHM, bir davanın süresinin makul niteliğinin, davanın koşullarına mahkemenin içtihadı tarafından kabul edilen kriterlere, özellikle davanın karmaşıklığına, başvuran ile yetkili makamların tutumuna ve ilgililer için ihtilaf konusu davanın içeriğine bakılarak değerlendirildiğini hatırlatmaktadır (bkz. diğerleri arasında, *Frydlender v. Fransa* [BD], no. 30979/96, § 43, AHİM 2000-VII).

38. AİHM, somut olayda olduğu gibi, benzer konulara ilişkin davaları birçok defa incelemiştir ve Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz. anılan *Frydlender, Daneshpayeh v. Türkiye*, no. 21086/04, 16 Temmuz 2009).

39. AİHM, kendisine sunulan tüm unsurları inceledikten ve bu konuyla ilgili yerleşik içtihadını göz önüne aldıktan sonra, somut olayda ihtilafli yargılama süresinin aşırı uzun olduğu ve “makul süre” yükümlülüğünün yerine getirilmediği kanısındadır.

Dolayısıyla, Sözleşme'nin 6 maddesinin 1. fıkrası ihlal edilmiştir.

III. SÖZLEŞME’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

40. Sözleşme’nin 41. maddesi uyarınca,

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf’ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder”.

A. Tazminat, masraf ve giderler

41. Başvuran, yerel mahkemeler önünde yapılan masraf ile giderler ve maruz kalmış olduğu maddi ve manevi tazminat için 720 000 Avro (Eur) talep etmektedir. Başvuran, masraf ve giderlere ilişkin kanıt niteliğinde hiçbir belge sunmamıştır.

42. Hükümet, bu meblağa itiraz etmektedir.

43. AİHM, tespit edilen ihlalle, talep edilen maddi tazminat arasında herhangi bir nedensellik bağı bulmamıştır ve bu talebi reddetmiştir. Buna karşılık, Mahkeme, başvurana manevi tazminat olarak 6 000 Avro ödenmesi gerektiği kanaatindedir.

44. Mahkeme'nin yerleşik içtihadına göre, bir başvuran, masraf ve giderleri ancak du durumun gerçekliği, gerekliliği ve faizlerinin makul niteliğinin sağladığı ölçüde tahsis edebilir. AİHM, elindeki belgeleri ve içtihadını göz önüne alarak, masraf ve giderlere ilişkin talebi reddetmektedir.

B. Gecikme faizi

45. AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, AİHM, OY BİRLİĞİ İLE,

1. Yargılama süresi bağlamındaki şikâyet konusunda başvurunun kabul edilebilir olduğuna ve geri kalan kısmının kabul edilemez olduğuna;
2. Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine;
3. a) Davalı Devletin başvurana üç ay içerisinde, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı haricinde, manevi tazminat olarak 6 000 Avro (altı bin Avro) ödemesine;
b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren, ödemenin yapıldığı tarihe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
4. Geri kalan kısmı için adil tazmin talebini reddetmeye *karar vermiştir*;

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş, İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 28 Mayıs 2013 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Françoise Elens-Passos
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Peer Lorenzen
Başkan